

ARCHIEFNIEUWS

NIEUWSBRIEF VAN DE COMMISSIE VOOR ARCHIEF EN DOCUMENTATIE
VAN DE NEDERLANDS GEREFORMEERDE KERKEN

Kerkelijke archieven en oral-historie niet bij papier alleen

Kerkelijke archieven zijn er al eeuwen. In de oude kerkarchieven worden de perkamenten documenten met antieke Latijnse teksten, waarvan de kapitalen soms werden geïllustreerd met fraaie tekeningen, op zorgvuldige wijze bewaard.

De overgang naar papier zorgde voor een toename van documenten. Voorts was sprake van correspondentie die voor een ieder leesbaar was. Over dit fysieke bronnenapparaat kan in veel opzichten worden beschikt, mits men weet wát men zoekt en wáár het kan worden geraadpleegd.

Over de geschiedenis van individuele kerken kan men naast de fysieke documenten die het archief vormen ook andere bronnen raadplegen, die annex aan het eigen kerkelijk archief een waardevolle functie vervullen. Hierbij valt te denken aan jaarboekjes, jubileumuitgaven, prekenseries, afscheidbundels en niet te vergeten foto's van kerkelijke hoogtijdagen, jubilea, intrede en afscheid/emertering van predikanten.

Ook andere bronnen, buiten de eigen kerkelijke gemeenschap, hebben een functie om het beeld van de geschiedenis van de kerk in de burgerlijke gemeente te completeren. Hierbij valt te denken aan het gemeentearchief, krantenpublicaties maar ook aan boeken waarin kerkelijke geschiedenis aandacht verkrijgt.

Naast de hierboven vermelde bronnen wordt tevens aandacht gevraagd voor een aanvulling op de reeds bestaande en bekende bronnen nl. oral-historie Niet iedere lezer van Archiefnieuws zal dit begrip kennen, maar er wellicht over hebben gehoord. Oral historie is kort aangeduid de vertelling van de toedracht van zaken of ontwikkelingen die zich in een

bepaalde periode hebben voorgedaan. Toegespitst op kerkelijke geschiedenis valt bijvoorbeeld te denken aan het stichten van een kerk juist in die gemeente, het beroepen van de eerste predikant, het gemeentelijk leven, het functioneren van jeugdverenigingen, invulling van zending en diaconaat, uitwisseling met andere gemeenten, kerkelijke besprekingen, bijzonderheden in de gemeente als jubilea van –bekende- gemeenteleden en predikanten etc,

Ouderen

Het laten vertellen van bijzondere aspecten door – veelal oudere - kerkleden over hun geschiedenis van en met de kerk heeft wel enkele aandachtspunten. Per slot van rekening is sprake van een subjectieve invalshoek en de zaken waarover de mondelinge vermelding gaat dient ter aanvulling van bestaande feiten die desgewenst kunnen worden geverifieerd. Naast het gesprek, dat in de vorm van een interview zal plaatsvinden, met daaraan voorafgaand het bekend zijn over welke feiten en bijzonderheden het gesprek zal gaan, zal vastlegging daarvan moeten plaatsvinden én een korte beschrijving van de onderwerpen die aan de revue passeerden.

Vastleggen van het gesprek kan geschieden met een band- of video-opname, die nadien op cd of dvd wordt overgezet. Aandacht dient er te zijn voor het auteursrecht én toestemming van betrokkene voor gebruik; één exemplaar is uiteraard voor betrokkene bestemd.

Het bewaren van deze opnamen als onderdeel van het kerkarchief vraagt tevens aandacht, want pas na verloop van zekere tijd verkrijgen de opnamen hun meerwaarde.

Tot slot

Oral-historie completeert het beeld van de geschiedenis op een andere manier, maar zal op het moment van beluisteren of bekijken een waardevolle bron blijken te zijn.

Het vastleggen van kerkelijke oral-historie is het

overdenken waard. Er zullen ongetwijfeld gemeenteleden zijn die bij het zoveel jarig bestaan van de eigen kerk de 'bijzondere feiten en dankbare gebeurtenissen van toen' bij een speciale viering met hun eigen woord willen onderstrepen. Op die manier wordt een aanvulling gegeven die –letterlijk- van zich spreekt naast een 'stil' archief.

Digitaal archiefbeheer

Vorig jaar verscheen in het landelijk CGK-blad De Wekker een artikel getiteld *Het geheugen van de kerk*. In het artikel worden een elftal adviezen gegeven hoe om te gaan met in het bijzonder digitaal archiefbeheer.

De elf adviezen

1. Bewaar het archief in een brandwerende kast.
2. Bewaar het archief in archiefdozen waarbij u de dozen nummert en aangeeft wat de inhoud is.
3. U maakt een inventarislijst van het archief waarbij goed is terug te vinden wat in welke doos zit. Deze lijst is bij de scriba en archivaris aanwezig. Uiteraard laat u deze lijst zien bij kerkvisitatie.
4. Goedgekeurde notulen worden door voorzitter en scriba ondertekend en bewaard.
5. Notulen en relevante correspondentie worden uitgeprint en goed bewaard in het archief.
6. Ledenlijsten worden regelmatig uitgeprint.
7. Leden die vertrekken worden bijgehouden. Een uitdraai wordt bewaard. De eerste computerproblemen geven aan dat leden 'gedeleteerd' worden. Niemand kan later vinden dat iemand lid was. Dat mag niet.
8. De computer is een geweldig hulpmiddel in het kerkelijk leven. Maar het geeft ook gevaren: oude bestanden van 10 jaar geleden kunnen niet meer worden gelezen!
9. Virussen kunnen hele bestanden vernietigen. Of vermenigvuldigen zodat heel Nederland kan meegenieten. Print voor het archief toch maar alles uit. De kerkenraad stelt voor de kerkenraadsleden een virusprogramma verplicht en bekostigt dat indien nodig.
10. Bij voldoende deskundigheid kunt u ook kiezen voor het coderen van e-mails.
11. Het is verstanding een regeling te treffen waarbij twee personen op de hoogte zijn van wachtwoorden en inkomende e-mails kunnen bekijken. Dit om de

kwetsbaarheid van een individu te beperken.
[Bron: *De Wekker*, nr. 41, 8 sept. 2006]

Preken gezocht

In ons archief hebben wij een verzameling preken uit de prekenreeks Kwaadgras/De Hoeksteen en Het Blijvende Woord. Helaas zijn de series niet compleet. Mocht de kerk of een preeklezer in een kast o.i.d. nog oude preken hebben, wilt u ons er een plezier mee doen? Het zou fijn zijn als wij de genoemde series volledig voorhanden hebben in het Landelijk Archief.

NGK Documentatie

opvolger gezocht (herhaalde oproep)

Naast het beheren vanarchieven houdt het Landelijk Archief zich ook bezig met het verzamelen van documentatie over onze kerken, predikanten, verenigingen enz. Ook dat is een belangrijk aspect van het hele gebeuren van onze commissie. Zo zijn er knipselmappen van alle Nederlands Gereformeerde kerken, predikanten en allerlei andere activiteiten betreffende onze kerken. Daarin zijn voorhanden artikelen en mededelingen uit de landelijke pers. Een aparte verzameling bestaat uit opgeplakte en gebundelde per jaar van krantenknipsels. Deze biedt vanaf 1967 een prachtig overzicht over het reilen en zeilen van ons kerkgenootschap. Het zou fijn zijn als deze tak van documentatie kan blijven functioneren. Misschien is er iemand in onze kerken die zich hiermee wil gaan belasten. Mocht u belangstelling en een beetje aardigheid hebben om dit bij te gaan houden, neemt u dan contact op met de landelijk archivaris.

COLOFON

Redactieadres, tevens adres Landelijk Archief:
Koekoekstraat 25, 3136 XP Vlaardingen
t.a.v. dhr. D. Smits, landelijk archivaris
tel. (010)4746903
email: redactie.archief@ng